

Jong studeren geeft het hoogste rendement

» Lex Borghans en Bart Golsteyn

Staatssecretaris Rutte van Onderwijs heeft beleidsmaatregelen voorgesteld die langer studeren en studeren op latere leeftijd ontmoedigen. Deze plannen hebben forse kritiek gekregen. Die behelst onder andere dat studeren op latere leeftijd noodzakelijk geworden is om aan de groeiende vraag naar kenniswerkers te voldoen. Als niet meer kenniswerkers worden opgeleid zullen productiviteit, innovatie en economische groei er onder lijden. Deze argumenten zijn bekend in de discussie over levenslang leren. Vorig jaar publiceerde de Oeso een rapport waarin argumenten als vergroting van aantal kenniswerkers in een land, hogere arbeidsproductiviteit op een rij worden gezet. Alle argumenten die in het rapport voor levenslang leren worden aangedragen, hebben betrekking op het belang van onderwijs in het algemeen en niet specifiek op het volgen van onderwijs op latere leeftijd.

Het kan belangrijk zijn voor mensen om hun hele loopbaan te investeren in kennis over nieuwe ontwikkelingen, maar de basis kan het beste zo vroeg mogelijk worden gelegd. Ieder jaar dat een student eerder zijn opleiding afrondt, betekent dat hij en de maatschappij een jaar langer van de voordelen van een goede opleiding genieten.

Stel, twee leerlingen van het vwo studeren tegelijkertijd af. De eerste studeert door aan een universiteit en gaat na het behalen van zijn diploma in zijn 22ste levensjaar werken. De andere gaat eerst werken en pas een jaar later studeren. Beiden gaan op hun 62ste met pensioen. Doordat de tweede persoon een jaar later begint met werken in zijn geschoolde beroep mist de maatschappij één van

de veertig jaar aan geschoolde werkkraft: een capaciteitsverlies van 2,5 procent. Dit verlies is in euro's iets minder omdat het verschil genomen moet worden tussen het ongeschoolde salaris dat de persoon verdiende voor zijn studie en het geschoolde salaris erna.

In het rapport 'De Arbeidsmarkt naar Opleiding en Beroep tot 2008' hebben we een schatting gemaakt van de potentiële winst aan arbeidscapaciteit als iedereen die een opleiding volgt op z'n 18de zou gaan studeren en de studie in vier jaar zou afronden. In Nederland blijkt dat er in dat geval 13,9 procent meer geschoolde arbeidskrachten beschikbaar zouden zijn. Vooral voor beroepen waar traditioneel grote aanbodtekorten op de arbeidsmarkt zijn, is het capaciteitsverlies het hoogst. De kosten van de gemiste inkomsten zijn, volgens een voorzichtige schatting, 5,7 miljard euro per jaar.

Voor iemand die pas op zijn veertigste tot de ontdekking komt hoe belangrijk een goede opleiding is, komt deze raad om jong te studeren te laat. Het kan dan zeker nog rendabel zijn om alsnog te gaan studeren, maar de opbrengst zal aanzienlijk lager zijn. Het lijkt daarom zinvol voor de overheid om te ontmoedigen dat mensen een studie uitstellen of lang studeren. Genereuze studiefinanciering en vooral goede hulp bij het maken van een verantwoorde studiekeuze in combinatie met sterke prikkels om zo jong mogelijk intensief te studeren kunnen daarom een hoge maatschappelijke opbrengst hebben.

Lex Borghans en Bart Golsteyn zijn onderzoekers verbonden aan het Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt.